

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 24. Gesta post utriusque necem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

elementa omnia inter se committam, procellas commovebo, corporum & segetum pestes accersam, tygres & feras in vestram ruinam armabo, mala denique omnia creabo. Cum sic partim à lubentibus, partim à timentibus, eliciisset consensum, Cuniaraquam Casiquium ex omni multitudine sevocat, & conjurationis promovendæ ergò ad Caaroënses amandat, cum mandatis, ut simulatione maximâ Caarupe & Caabure Casiquios, patrandis sceleribus aptos adeat, referatque conspirationis causas, & suo nomine imperet, ut Rocho Gonsalvio & Alfonso Rodericio de medio sublatis, pergant ad Petrum Romerum trucidandum: se interim intenturum in mortem Joannis Castillii & Sociorum Piratinensium. Addat ab Ibitiraquanis & Paransenibus ex condicto Socios omnes esse mactandos. Cuniaraquæ ad Caaroënses pergens cum his mandatis, ita totam rem præstitit, ut Caarupe & Caabure conjurationem statim approbarint, opem Niczuvio spondentes: aded non difficiliter scelerati in bonorum ruinam conspirant.

Caaroënses sollicitantur.

INTERIM Rochus Gonsalvius conspirationis ignarus, decimâ-quintâ Novembris summo mane ad Petrum Romerum rescripserat, Caaroënsium res feliciter promoveri; & si suppetere ferramenta ad afficiendos muneribus populos, quingentas familias in album referri posse. Hoc scripto Sacrum peregerat, ritèque gratis actis omnes Indos adesse jusserat, ut ex ingentis ligni summitate campanam, doctrinæ Christianæ & sacrorum Ministeriorum tempora designaturam, appenderent, appensamque erigerent. Sed Caarupe in opportunitatem parricidii intentus Barbaros ab se subornatos, tanquam ad Gonsalvii jussu capeffenda pergerent, secum clam armatos ire jubet, & dissimulanter omnia agere, donec Marangoæ tortori abs se designato nutu parricidium imperaret. Jam omnes convenerant, & Rochus Gonsalvius Carne & Sanguine Christi saginatus optima hostia futurus, operi accinctus, ad obligandam fune campanæ lingulam se inclinaverat, cum Caarupe, invitatus opportunitate inferendi vulneris, oculorum nictu Marangoæ scelus mandat, qui clavam saxo capitatam in caput Patris optimi toro nisu vibrat, & uno ictu cerebrum è cranio extundit, exanimatque: diffractum caput alter repetitâ clavæ impulsione penitus conterit. Mox omnes inconditis clamoribus aëra, lymphaticorum in morem, complent: diceres fateri velle immensis ululatibus dignum facinus se edidisse. Exciverant hi clamores Alfonso Rodericium, in non remota cella quotidianæ precis pensum persolventem, & jam parabat ipse pedem è cubiculo efferre, de novitate percunctaturus, cum ostium parricidæ obsident. Primus insilit Areguarus, insignis veneficus, idemque Divinitatis phantasticæ usurpator, Caarupe germani fratris jussu, qui subito brachiorum amplexu Rodericium ligans, mandat, ut feriat. Nec mora sicarii clavas rotant, vibrantque. Sed Rodericium, quamquam inter turbam & ictus piè anhelans, volebat ibi victima cadere, ubi Sacrificium offerre consueverat: verum erumpentem, nitentemque ad templum pergere; sicarii ultra progredi non passi, alteris clavæ rotationibus prosternunt, donec constaret etiam exspirasse.

CAPUT XXIII.
Rochus Gonsalvius & Alfonso Rodericium mactantur.

Rochus Gonsalvii mori.

Et Alfonso Rodericium.

UTROQUE extincto longus clamor dissonusque editus est. unis de facinore exultantibus, alteris (nam non omnes conspirant) tristissimum ejulatum in commiserationis confessionem tollentibus. Parricidæ, nondum satiati furore, cadaveribus insultant, Rodericium corpus lumbis tenus truncant, crus evellunt, vestibus detractis, iteratis vulneribus utriusque membra deformant, denique circum templum ignominiosâ circuitione protracta, igne in ipsum templum injecto, flammis tradunt, Sacra omnia profanant, aram in frustra minuunt, calicem perfringunt, cerimoniarum codicem minutim concidunt, intemeratæ Virginis effigiem, quam Rochus Gonsalvius expugnatricem populorum vocitare & ad nova oppida fundanda secum portare solebat, dilacerant, Christi Crucii affixi icones duas reflexas in ignem mittunt. Felices in eo generosi Athletæ, quod eorum manibus morentur, qui JESU & MARIE æque ac sibi essent infensi. Misso post hæc de utriusque necè ad Niczuvium nuncio, Barbari omnes ad parricidale convivium dilabuntur.

CAPUT XXIV.
Gesta post utriusque necem.

Parricida cadaveris deformant.

Sacra profanant.

Catechumenum
maclit.

Adolescenti
fortitudo.

CAPUT
XXV.
Rochi Gon-
salvii cor
portentosè
loquitur.

Sagittâ
transfigitur.

CAPUT
XXVI.
Sociorum
occisorum
cadavera re-
cuperantur.

Barbarorum
erga instru-
ctores amor.

Ubi cum se quisque de scelere jactaret, & tandem avitarum superstitionum com-
potitationumque & luxuriarum importunum castigatorem periisse exultanter vo-
ciferaretur; aulus est senex, Guarobaii Sociorum amantissimi tum absentis socer,
quamvis nondum Baptismo initiatus, insolentes arguere, & exprobrare parricidis
atrocitatem, qui hospites omnibus utiles, nullis nocivos & inermes, non habitâ
hospitalitatis & beneficiorum ratione, crudeliter trucidassent. *Quæ insania, inquit,
hæc est de summo scelere triumphare, & ac si rem bellissimam fecissetis, immaniter exultare.*
Simul hoc dixit, simul parricidæ, factum suum sceleris nomine lugillari non ferentes,
in optimum senem irruunt, & tanquam in sacrilegi parricidii appendicem maclant
dilaniantque. Quid obstat, quin Anonimum hunc senem, adauctum nuncupemus?
quem verosimile est quodam entheo spiritu, aut haustâ divinitus flammâ impulsam,
ut castigaret verbis sceleratos, & mortem admitteret, quæ cum Baptismi cruenti
stolâ decorum Patribus suis in Cælum assumptis adjungeret. Stimulante adhuc
odio, parricidæ adolescentes duos, Rochi Gonsalvii in Sacris ministros, rapiunt,
deliberantque an in utrumque violenter agerent. Ex quo consilio sic discessum,
ut eorum prævaluerit opinio, qui assererent popularibus suis esse reddendos, ne in se
Paranenses exacerbarent. Unus ex his adolescentibus aulus est in vinculis parrici-
cidas recenti adhuc furore calentes acriter objurgare, minarique servitutum. Alter
facti Olei vasculum è manibus sacrilegorum eripuit: adeò nihil timet legitimo &
pio dolore infligatus animus. Ambo ad suos remissi magno adjumento fuere parrici-
dii feriem sedulo indagentibus.

BARBARI sequenti die, edormitâ crapulâ nihilo temperantiores, ad parricidii
locum turmatim se conferunt, ubi diligenter omnia scrutantes, ignem truncis
cadaveribus mitiorem fuisse reperiunt quàm volebant. Interim accidit res mira
dictu: quippe Rochi Gonsalvii cor ex ipso cadavere gravi & articulatâ oratione in
hunc modum carnifices perstrinxit. *Occidistis, inquit, me vestri amantem: occidistis
corpus meum, & ossa mea confregistis, non spiritum, qui jam inter Beatos regnat. Ob
id magne vos manent calamitates, nam filii mei (Neophytos intelligebat) injuriam
Dei Matris Imagini illatam ulturi convolabunt.* Unanimes hoc asseruere auriti &
oculati testes captivi, quorum aliqui addidere alias voces ex eodem corde fuisse
auditas, quæ dicerent, se illis denuò adfuturum opemque laturum: adeò nihil
vindictæ spirant Martyres in suos occisores, etiam post mortem benevoli. Prodigiū
raritas non mansuefecit, sed exasperavit obstinatos. Quare Caarupe Marangœ
tortori rursus mandat, ut Rocho pectus aperiat, scruteturque unde unde voces
emittat. Is dissecto pectore cor cum eripuisset: *Illo illo, inquit, præstigiator loquitur,*
continuatoque furore sagittam, ferro cuspidatam, in illud collimat, transadigitque:
reliqui ignem sopitum resuscitant, in quem lacerata corpora iteratò projiciunt im-
maniter exultantes.

DUM hæc aguntur unus ex adolescentibus Paranensibus, quos ad suos parrici-
dæ remiserant, ex itinere ad Caasapaminenses delatus, Petrum Romerum
de carorum Sociorum nece docet: quo audito nuncio Caasapaminenses, pro more
gentis, horribili primùm silentio, deinde intercalaribus ejulatibus intemperanter
in luctum effusi sunt; donec incalescente dolore & in iram jam vergente, ab Romero
vindictam sibi permitti postularent. Romerus vindictam quidem dissuasit, sed rem
sibi gratam Christianoque nomini decoram facturos significavit, si ad recuperanda
occisorum Sociorum corpora pergere auderent. Nec mora Mbacaba, vir inter suos
nobilis ducentos circiter homines ex omni multitudine selectos armari jubet: ad
quos, *Eamus, inquit, & cum vita nostra periculo eorum cadavera dedecori subduca-
mus, qui mortem non timere, ut animos nostros excolerent: eorum exurias ab parrici-
dis vindicemus, qui nos à demonum servitute vindicatum venere.* Monenti verò
Romero, ne cadaverum fœtore ab pio munere deterreri se permitterent, unanimes
respondere, genuinos filios non abhorre ab carissimorum parentum fœtidis cada-
veribus: quo dicto militum more iter arripientes, eodem quo discesserant die, ad

necis